

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Tomáše Blažka a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **JUDr. J. G.**, proti žalovanému: **náměstek policejního prezidenta pro ekonomiku**, se sídlem Strojnická 27, Praha 7, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 12. 2018, č. j. PPR-22968-10/ČJ-2018-990131, o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 12. 1. 2022, č. j. 15 Ad 3/2019-99,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 12. 1. 2022, č. j. 15 Ad 3/2019-99, **se** ve výrocích II a III **ruší** a věc **se** v tomto rozsahu **vrací** Krajskému soudu v Ústí nad Labem k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Náměstek ředitele Krajského ředitelství policie Ústeckého kraje pro ekonomiku rozhodnutím ze dne 26. 6. 2018, č. j. KRPU-242935-23/ČJ-2017-0400KR-AP, podle § 103 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (dále jen „zákon o služebním poměru“), neposkytl žalobci náhradu za ztrátu na služebním příjmu po skončení neschopnosti ke službě, kterou žalobce uplatnil v žádosti ze dne 7. 3. 2013. Žalobce se proti uvedenému rozhodnutí odvolal. Žalovaný rozhodnutím ze dne

6. 12. 2018, č. j. PPR-22968-10/ČJ-2018-990131, jeho odvolání zamítl a potvrdil rozhodnutí správního orgánu prvního stupně.

[2] Služební orgány po vyhodnocení čtyř znaleckých posudků, které byly ve věci zpracovány, dospěly k závěru, že příčinou skončení služebního poměru podle § 42 odst. 1 písm. h) zákona o služebním poměru nebyla ztráta zdravotní způsobilosti žalobce, která by nastala v souvislosti s výkonem služby. Změny na páteři způsobující neurologické obtíže byly degenerativního charakteru a nebyly způsobeny jednorázově služebním úrazem. Příčinná souvislost mezi služebním úrazem žalobce ze dne 23. 12. 2010 a následným pozbýtím zdravotní způsobilosti k výkonu služby nebyla prokázána.

[3] Žalobce podal proti uvedenému rozhodnutí žalovaného žalobu ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem, který o ní rozhodl rozsudkem ze dne 12. 1. 2022, č. j. 15 Ad 3/2019-99. Krajský soud výrokem I žalobu v části, v níž žalobce napadal jiné správní rozhodnutí, odmítl pro opožděnost, výrokem II výše uvedené rozhodnutí žalovaného zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení a výrokem III přiznal žalobci právo na náhradu nákladů řízení.

[4] Krajský soud na základě doplněného dokazování dospěl k závěru, že žalovaný při svém rozhodování vycházel z nesprávně zjištěného skutkového stavu.

[5] Krajský soud provedl dokazování znaleckými posudky předloženými žalobcem dle § 127a občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), a to znaleckým posudkem doc. MUDr. Evžena Hrnčíře, CSc., MBA, znalce v oboru zdravotnictví, odvětví pracovní úrazy a nemoci z povolání, ze dne 10. 4. 2019 (dále též „posudek doc. Hrnčíře“), a doc. MUDr. Michala Filipa, Ph.D., znalce v oboru zdravotnictví, specializace neurochirurgie, neurotraumatologie a spondylochirurgie, ze dne 2. 5. 2019 (dále též „posudek doc. Filipa“). Návrhu účastníků na provedení důkazu revizním znaleckým posudkem krajský soud nevyhověl, neboť znalecké posudky, které byly součástí správního spisu spolu s výše uvedenými posudky, považoval za dostatečné. Konstatoval, že jako stěžejní důkaz vyhodnotil posudek doc. Hrnčíře, jehož závěry podrobně rekapituloval. Dle krajského soudu má tento posudek všechny formální náležitosti, jeho závěry jsou náležitě odůvodněny, jsou podloženy obsahem lékařských nálezů a věrohodným a přesvědčivým způsobem vyvrací závěry předchozích zpracovaných znaleckých posudků Institutu postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví (dále též „posudek IPVZ“) a MUDr. Zdeňka Šňupárka (dále též „posudek MUDr. Šňupárka“), které vzaly jako stěžejní důkazy služební orgány. Závěry posudku doc. Hrnčíře korespondují též se závěry posudku doc. Filipa. Na základě znaleckého posudku doc. Hrnčíře lze dle krajského soudu jednoznačně konstatovat, že následky služebního úrazu ze dne 23. 12. 2010 byly hlavní zdravotní příčinou pro rozhodnutí o zdravotní nezpůsobilosti žalobce k jeho další práci u Policie České republiky.

II. Kasační stížnost žalovaného a vyjádření žalobce

[6] Žalovaný (dále jen „stěžovatel“) podal proti výrokům II a III výše uvedeného rozsudku krajského soudu kasační stížnost, jejíž důvody podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

pokračování

[7] Podle stěžovatele bylo právní posouzení věci krajským soudem nesprávné, překvapivé a rozporné s rozsudkem krajského soudu ze dne 23. 5. 2016, č. j. 15 A 107/2013-56 (dále též „první rozsudek“), jímž byla zrušena předchozí rozhodnutí služebních funkcionářů o nároku žalobce. Krajský soud v prvním rozsudku vytkl služebním funkcionářům, že se nevypořádali s žalobcem předloženým revizním znaleckým posudkem Děkanátu Lékařské fakulty Univerzity Palackého v Olomouci ze dne 31. 7. 2012 (dále též „posudek LF UP“), s tím, že pokud se stěžovatel nevypořádal s opačnými závěry posudku předloženého žalobcem, nebylo možné dotčené posudky podrobit revizi v řízení před soudem.

[8] Služební orgány dodržely závazný právní názor krajského soudu uvedený v prvním rozsudku. Náležitě posoudily skutkový stav a přezkoumatelně se vypořádaly s protichůdnými posudkovými závěry. Stěžovatel poskytl žalobci dostatek prostoru pro uplatnění jeho procesních práv a případné předložení dalších posouzení zdravotního stavu, čehož žalobce nevyužil a ani nevyjádřil úmysl tak učinit. Nic nenásvědčovalo tomu, že by služební orgány měly s rozhodnutím vyčkat. Další posudky žalobce předložil až po podání žaloby, a služební funkcionáři ani znalci oslovení ve správním řízení tak na ně nemohli reagovat.

[9] Stěžovatel vytkl krajskému soudu, že přiznal absolutní váhu znaleckému posudku doc. Hrnčíře předloženému žalobcem v soudním řízení. Stěžovatel při soudním jednání upozorňoval, že žalobce měl tendence zatajovat zdravotní stav před služebním úrazem a že předchozí znalecké posudky zadané žalobcem nevycházely z kompletní zdravotnické dokumentace, čímž docházelo k bagatelizaci zdravotních obtíží před služebním úrazem. Zdůraznil, že žalobce se léčil s degenerativním chronickým onemocněním meziobratlových plotének minimálně 18 let před služebním úrazem, degenerativní změny byly patrné z CT vyšetření z roku 2007 a propagací bolesti do obou dolních končetin žalobce trpěl již mnoho let před úrazem. Dle zdravotnické dokumentace žalobce své zdravotní obtíže před úrazem zatajoval, neboť dne 19. 9. 2011 uvedl, že *„před výše uvedeným úrazem vertebrogenní bolesti nebyly.“* Na stranách 28 až 34 žalobou napadeného rozhodnutí stěžovatel popsal nedostatky posudku LF UP a posudku MUDr. Sedláčka, který navíc neobsahoval prohlášení znalce, že si je vědom následků vědomě nepravdivého znaleckého posudku. Dle stěžovatele nálezkové části obou těchto posudků nereflektovaly celý rozsah zdravotních obtíží před služebním úrazem ani po něm, a byly tak v rozporu s ostatními provedenými důkazy. Oproti tomu znalecké posudky IPVZ a MUDr. Šňupárka vycházely z kompletní zdravotnické dokumentace a zohledňují veškeré zdravotní problémy před i po služebním úrazu, a stěžovatel je proto považuje za objektivnější důkaz o zdravotním stavu žalobce.

[10] Dále stěžovatel uvedl, že při jednání soudu upozornil, že i znalecké posudky předložené žalobcem po podání správní žaloby byly zpracovány za nejistých okolností. Stejně jako u předchozích znaleckých posudků předložených žalobcem není zřejmé, zda vychází z kompletní zdravotnické dokumentace. Neobsahují výpis žalobcem předložených podkladů, a nelze tak posoudit, z jakých podkladů znalci vycházeli a zda jsou popsána zjištění úplná a nezkrácená. Odborné zkoumání zdravotního stavu provedené z podnětu služebních funkcionářů či orgánů bylo vždy uzavřeno s jednoznačným závěrem, že služební úraz nebyl hlavní příčinou žalobcovy zdravotní nezpůsobilosti k výkonu služby,

zatímco dle odborných posouzení předložených žalobcem byl služební úraz hlavní příčinou. Spor *de facto* není o zjištěný skutkový stav, ale o odborný lékařský názor na zjištěný skutkový stav. Jednotlivé znalecké posudky se rozcházejí v subjektivním odborném názoru na posuzovaný případ. Z těchto důvodů stěžovatel navrhl provést důkaz revizním znaleckým posudkem zadaným krajským soudem jakožto nestranným arbitrem, který by byl bezesporu akceptován oběma stranami sporu.

[11] Krajský soud ale navržený důkaz neprovedl s odůvodněním, že znalecké posudky, které měl k dispozici, byly dostatečné. Zdůvodnění neprovedení navrženého důkazu stěžovatel nepovažuje za náležité a přezkoumatelné. S ohledem na okolnosti případu a důvody, pro které stěžovatel navrhl zadat revizní znalecký posudek, považuje neprovedení navrženého důkazu za nepřipustnou svévoli.

[12] Krajský soud měl zohlednit též svůj první rozsudek, v němž popsal stav, při němž by k zadání revizního znaleckého posudku přistoupil. Dle stěžovatele právě taková situace nastala. Služební funkcionáři postupovali v souladu se závazným právním názorem v prvním zrušujícím rozsudku a vypořádali se s protichůdnými odbornými závěry znaleckých posudků. Při pochybnostech krajského soudu o správnosti odborných závěrů, k nimž se stěžovatel v napadeném rozhodnutí přiklonil, bylo namístež zadat revizní znalecký posudek. Stěžovatel je přesvědčen, že byť bylo znaleckých posudků zpracováno velké množství, základ sporu zůstává stejný jako při předchozím soudním přezkumu, a sice zda jsou správné posudkové závěry předložené žalobcem, nebo stěžovatelem.

[13] Stěžovatel má za to, že krajský soud rezignoval na přezkoumatelné a spravedlivé vyřešení věci. Za situace, kdy nemůže sám přezkoumávat věcnou správnost odborných závěrů, nemohl bez dalšího nekriticky převzít závěry znaleckého posudku doc. Hrnčíře. Ačkoli se doc. Hrnčíř ve svém posudku svým subjektivním pohledem vypořádává s protichůdnými závěry znaleckých posudků IPVZ a MUDr. Šňupárka, krajský soud si nemohl být jist, že právě tento odborný názor je správný, zejména byl-li vysloven na objednávku žalobce, za nejistých okolností a neměl-li krajský soud možnost posoudit, zda znalci vycházeli z kompletní zdravotnické dokumentace, neboť oba znalci se tomuto popisu vědomě vyhnuli. Stěžovatel namítl, že i znalecké posudky IPVZ a MUDr. Šňupárka obsahují všechny formální náležitosti, jejich závěry jsou náležitě odůvodněny a znalci se v nich dle svého odborného názoru vyjádřili i k předchozím posudkovým závěrům. K závěrům znalců následně oslovených žalobcem se nemohli vyjádřit. Ačkoli krajský soud nemá odborné znalosti pro posouzení vlivu služebního úrazu na zdravotní stav žalobce, měl zkoumat, zda znalecký posudek doc. Hrnčíře není v rozporu s ostatními podklady, zejména zdravotnickou dokumentací. Stěžovatel má za to, že znalecké posudky, které žalobce předložil po podání správní žaloby, nemohly vycházet z kompletní zdravotnické dokumentace žalobce. Zdůraznil, že se žalobce léčil s degenerativními změnami meziobratlových plotének minimálně od roku 1992, do okamžiku služebního úrazu bylo dokumentováno cca 20 atak bolestí v oblasti bederní páteře, mnoho let se léčil s propagací bolesti do levé i do pravé dolní končetiny, v roce 2007 byly problémy s páteří předmětem přezkumného řízení lékařské komise pro podezření, že žalobce není zdravotně způsobilý k výkonu služby, přičemž na CT vyšetření byly již v roce 2007 patrné degenerativní změny meziobratlových plotének. Za této situace nepovažuje stěžovatel za přesvědčivé, že prostý

pokračování

pád na záda ze stoje, s nímž nebyla spojená žádná mechanická poškození (např. zlomenina obratle), byl hlavní a rozhodující příčinou žalobcovy zdravotní nezpůsobilosti k výkonu služby. Krajský soud pochybil, neboť tyto rozhodující okolnosti nezkoumal.

[14] Podle stěžovatele ani znalci, kteří zpracovali znalecký posudek IPVZ, ani MUDr. Šňupárkovi nebyla ze strany krajského soudu dána možnost reagovat na závěry doc. Hrnčíře a doc. Filipa. Krajský soud neprojevil snahu závěry doc. Hrnčíře, které *de facto* vrátily případ žalobce do doby vydání prvního rozsudku, jakkoli konfrontovat se znalci, jejichž odborné názory doc. Hrnčíř napadal. Pokud krajský soud hodlal vyjít ze znaleckého posudku doc. Hrnčíře, čímž zcela popřel dosavadní činnost správních orgánů, neměl rezignovat na zjištění úplného a bezrozporného stavu věci a měl závěry doc. Hrnčíře konfrontovat se znalci, jejichž odborné názory byly znaleckým posudkem doc. Hrnčíře bez dalšího „smeteny se stolu“. Neprovedení důkazních návrhů na výslech znalců MUDr. Šňupárka, MUDr. Jana Boháče, doc. Hrnčíře a doc. Filipa pro nadbytečnost považuje stěžovatel vzhledem k výše popsáným okolnostem za libovůli krajského soudu.

[15] Pokud krajský soud přikročil k dokazování, měl tak dle stěžovatele učinit objektivním a bezrozporným způsobem, tedy zadáním revizního znaleckého posudku a výsledkem znalců. Neměl bez dalšího vyjít ze znaleckých posudků objednaných žalobcem po ukončení správního řízení.

[16] Stěžovatel dále poukázal na skutečnost, že napadené rozhodnutí bylo zrušeno pro vadu řízení. Stěžovateli ale není zřejmé, které procesní vady se dopustil a jak se jí měl vyvarovat. Stěžovatel náležitě pojednal o všech podkladech založených ve správním spise a umožnil žalobci využívat procesní práva.

[17] Podle stěžovatele se posuzovaný případ týká řízení o žádosti žalobce, v němž je třeba dbát na unesení důkazního břemena, které tíží žadatele. Unesením důkazního břemene žalobcem v řízení ve věcech služebního poměru se krajský soud vůbec nezabýval. Stěžovatel zdůraznil, že žalobce měl v rámci správního řízení dostatek času a prostoru na předkládání důkazů.

[18] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti s odkazem na § 77 s. ř. s. a komentářovou literaturu k tomuto ustanovení uvedl, že znalecké posudky v soudním řízení uplatnil v souladu se zákonem. K posouzení dostatečnosti provedených zdravotních posudků krajským soudem poukázal na § 52 s. ř. s., komentářovou literaturu a v ní citovanou judikaturu. Krajský soud se s důkazem navrženým stěžovatelem vypořádal na straně 6 v bodě 17 napadeného rozhodnutí. Krajský soud neprovedl k návrhu účastníků dokazování revizním znaleckým posudkem, neboť znalecké posudky, které byly součástí správního spisu a kterými soud provedl dokazování při jednání, byly pro závěry soudu dostatečné. Krajský soud odůvodnil, proč nepřistoupil k provedení revizního znaleckého posudku, a tento důkaz tak nelze mít za opomenutý a jeho návrh nemůže zakládat nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí. Judikatura k povinnosti soudů vypořádat se s námitkami účastníků a odůvodnit neprovedení důkazů, na kterou stěžovatel poukázal v kasační stížnosti, tak není na tento případ aplikovatelná. Žalobce má za to, že napadený rozsudek je v souladu s právními předpisy i judikaturou a netrpí žádnou z vad namítaných stěžovatelem.

[19] Podle žalobce nebylo možné jinak reagovat na zjevně nepravdivá tvrzení a závěry znaleckých posudků dodaných ze strany stěžovatele, včetně zjevné manipulace s lékařskými zprávami a nálezy ze strany znalců stěžovatele. K tomu poukázal na záznam o výslechu znalce MUDr. Zdeňka Šňupárka ze dne 18. 5. 2018. Poté, co znalci oslovení žalobcem byli ochotni vypracovat znalecké posudky, které by se vypořádaly se zjevně nepravdivými závěry znaleckých posudků předložených stěžovatelem ve správním řízení, je žalobce předložil v soudním řízení. Soud o tom neprodleně v první polovině roku 2019 informoval stěžovatele, který měl dostatek času oslovit znalce, aby se k jejich obsahu a závěrům vyjádřili, a tato vyjádření soudu předložit. Na tuto možnost stěžovatel rezignoval. Namísto toho, aby obsah a závěry znaleckých posudků předložených žalobcem podrobil přezkumu znalců na straně stěžovatele, pouze konstatoval, že by znalecké posudky předložené žalobcem neměly být připuštěny jako důkaz.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[20] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[21] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu. Vlastní přezkum rozhodnutí soudu je totiž možný pouze za předpokladu, že se jedná o rozhodnutí srozumitelné, z jehož odůvodnění je zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při hodnocení skutkových i právních otázek a jakým způsobem se vyrovnal s argumenty účastníků řízení. Zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je nicméně vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost skutečně nelze rozhodnutí meritorně přezkoumat. Konstatování nepřezkoumatelnosti by tedy mělo být v soudní praxi spíše výjimečné, „*není-li z odůvodnění rozhodnutí krajského soudu vůbec patrné, jak soud hodnotil podstatné důvody či skutečnosti uplatněné v rámci žalobních bodů. Naopak nelze považovat za nepřezkoumatelné takové rozhodnutí krajského soudu, z jehož odůvodnění lze (byť i zohledněním celkového kontextu důvodů uvedených v odůvodnění) seznat, jaký názor krajský soud zaujal vůči důležitým skutkovým a právním otázkám podstatným pro rozhodnutí projednávané věci. Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů nemůže být založena tím, že odůvodnění krajského soudu je pouze stručné či argumentačně chudé, popř. že krajský soud nevyvracel každý dílčí argument uplatněný účastníky...*“ (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 12. 2017, č. j. 2 As 196/2016 - 123, č. 3668/2018 Sb. NSS, bod 29).

[22] Stěžovatel namítl, že krajský soud přezkoumatelně neodůvodnil neprovedení navrženého důkazu revizním znaleckým posudkem. Dle Nejvyššího správního soudu ale je z napadeného rozsudku zřejmé, z jakého důvodu krajský soud nepřistoupil k návrhu účastníků k zadání revizního znaleckého posudku. Krajský soud považoval další dokazování za nadbytečné, neboť měl skutkový stav za dostatečně zjištěný na základě znaleckých posudků předložených žalobcem v řízení před soudem ve spojení se znaleckými posudky, které byly součástí správního spisu. Současně odůvodnil, proč při posouzení dopadu služebního úrazu vyšel zejména z posudku doc. Hrnčíře. Krajský soud tedy srozumitelně odůvodnil, proč navržený důkaz revizním znaleckým posudkem neprovedl, a napadený

pokračování

rozsudek tak nelze považovat z tohoto důvodu za nepřezkoumatelný. Z týchž důvodů nelze za libovůli krajského soudu považovat rozhodnutí o neprovedení výsledku znaleců, které nadto nenavrhla stěžovatel, ale žalobce.

[23] Dále stěžovatel namítl, že se krajský soud vůbec nezabýval otázkou, zda stěžovatel v řízení ve věci služebního poměru unesl důkazní břemeno. Ani v tomto ohledu neshledává Nejvyšší správní soud napadený rozsudek nepřezkoumatelným. Krajský soud totiž jasně s odkazem na § 180 odst. 1 zákona o služebním poměru uvedl, že řízení je ovládáno zásadou materiální pravdy a zásadou vyšetřovací a za objasnění skutkového stavu odpovídá služební funkcionář, který je povinen zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, v rozsahu, který je nezbytný pro jeho rozhodnutí, a za tím účelem si opatřit potřebné podklady pro rozhodnutí.

[24] Stěžovatel také uvedl, že mu není zřejmé, jaké procesní vady, pro kterou bylo napadené rozhodnutí zrušeno, se měl dopustit. Krajský soud však v napadeném rozsudku jasně uvedl, že stěžovatel vyšel při svém rozhodování z nesprávně zjištěného skutkového stavu, přičemž to byl stěžovatel, kdo byl odpovědný za jeho správné zjištění. Zároveň odůvodnil, proč a na základě jakých podkladů dospěl oproti stěžovateli k závěru, že hlavní zdravotní příčinou pro rozhodnutí o zdravotní nezpůsobilosti žalobce k další práci u Policie České republiky byly zdravotní následky služebního úrazu.

[25] Napadený rozsudek krajského soudu tedy není nepřezkoumatelný.

[26] Pokud jde o další kasační námitky, Nejvyšší správní soud předesílá, že obdobnými námitkami stěžovatele se již zabýval v rozsudku ze dne 13. 9. 2023, č. j. 2 As 22/2022 - 38. V dané věci bylo předmětem soudního přezkumu rozhodnutí o neposkytnutí jednorázového odškodnění žalobci dle § 105 odst. 1 zákona o služebním poměru. Jádrem sporu v uvedeném případě přitom byla (shodně jako v nyní posuzované věci) otázka, zda příčinou skončení služebního poměru podle § 42 odst. 1 písm. h) zákona o služebním poměru byla ztráta zdravotní způsobilosti žalobce, která nastala v souvislosti s výkonem služby. Nejvyšší správní soud zároveň nevidí důvod odchýlit se od závěrů, k nimž dospěl v rozsudku č. j. 2 As 22/2022 - 38.

[27] Stěžovatel namítl, že napadený rozsudek je v rozporu s prvním rozsudkem krajského vydaným v této věci.

[28] Krajský soud je vázán svým předchozím právním názorem vysloveným v téže věci. Jak uvedl rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 23. 2. 2022, č. j. 1 Azs 16/2021-50, č. 4321/2022 Sb. NSS, „*judikatura Nejvyššího správního soudu vychází z principu, že právní názor je v konkrétní věci kasačně závazný nejen pro ten orgán, jehož rozhodnutí bylo zrušeno, ale rovněž pro orgán, který zrušující rozhodnutí vydal*“ (bod [38] cit. rozsudku). Nejvyšší správní soud ovšem neshledal, že by krajský soud postupoval v rozporu se svým právním názorem vyjádřeným v rozsudku č. j. 15 A 107/2013-56.

[29] V prvním rozsudku krajský soud označil za nesprávný závěr správních orgánů, že posudek pracovnělékařské péče vypracovaný pro účely řízení o propuštění žalobce ze služebního poměru dle § 42 odst. 1 písm. h) zákona o služebním poměru je nutno

považovat za pravomocné správní rozhodnutí, jímž je služební funkcionář při rozhodování o náhradě za ztrátu na služebním příjmu po skončení neschopnosti ke službě vázán. Jedná se toliko o podklad rozhodnutí o propuštění žalobce ze služebního poměru, potažmo rozhodnutí o náhradě za ztrátu na služebním příjmu. Rozhodnutím o propuštění žalobce byl správní orgán vázán pouze v rozsahu výroku rozhodnutí, tedy skutečnosti, že žalobce byl propuštěn ze služebního poměru z důvodu ztráty zdravotní způsobilosti. Důvod ztráty zdravotní způsobilosti byl stěžovatel povinen věcně zkoumat v řízení o náhradě za ztrátu na služebním příjmu po skončení neschopnosti ke službě podle § 103 zákona o služebním poměru. Na to však stěžovatel s ohledem na nesprávný právní názor rezignoval. Své úvahy tak stěžovatel neopřel o pracovnělékařský posudek vypracovaný v řízení o propuštění žalobce ze služebního poměru, nevypořádal se s posudkem LF UP předloženým žalobcem a žalobcův zdravotní stav nezkoumal. Za této situace krajský soud pro nadbytečnost neprovedl žalobcem navržený důkaz revizním znaleckým posudkem. Uvedl, že bylo úkolem stěžovatele vypořádat se se závěry vyplývajícími ze zdravotního posudku předloženého žalobcem, což neučinil, a bez provedení tohoto úkonu nebylo možné posudky revizi podrobit. Krajský soud nečinil ani žádné závěry z listin, které žalobce předkládal k prokázání změny zdravotního stavu po služebním úrazu, neboť to musel nejprve posoudit stěžovatel v dalším řízení. Krajský soud uložil stěžovateli, aby se v dalším řízení zejména vypořádal s námitkami žalobce vyplývajícími z jím předloženého revizního znaleckého posudku a tento posudek zhodnotil z hlediska skutkové relevance.

[30] Krajský soud se zabýval důkazním návrhem na provedení revizního znaleckého posudku pouze v konkrétní procesní situaci. Nevyslovil se k tomu, v jakých hypotetických situacích by shledal důvod pro jeho zadání, respektive že v situaci, která nyní nastala, k jeho zadání přistoupí. Krajský soud ostatně nemohl předjímat, jak a na základě jakých podkladů posoudí důvody zdravotní nezpůsobilosti stěžovatel v dalším řízení, ani předložení revizního znaleckého posudku žalobcem dle § 127a o. s. ř. v následném soudním řízení.

[31] Stěžovatel v kasační stížnosti opakovaně zdůraznil, že postupoval v souladu se závazným právním názorem soudů, vypořádal se s námitkami žalobce a poskytl mu prostor k uplatnění procesních práv. K tomu je třeba konstatovat, že krajský soud stěžovateli nevytkl, že by nerespektoval závazný právní názor. Důvodem zrušení žalobou napadeného rozhodnutí bylo, že stěžovatel, který se v souladu se závazným právním názorem soudu v dalším řízení věcně zabýval důvody zdravotní nezpůsobilosti žalobce, nesprávně zjistil skutkový stav. Argumentace stěžovatele, že postupoval v souladu se závazným právním názorem, se tedy mýlí s důvody napadeného rozsudku.

[32] Další kasační námitky se týkají rozložení důkazního břemene ve správním řízení a dokazování v řízení před soudem. K těmto námitkám Nejvyšší správní soud uvádí, že řízení o žádosti příslušníka bezpečnostního sboru o náhrada za ztrátu na služebním příjmu po skončení neschopnosti ke službě je zvláštním druhem správního řízení, které upravuje zákon o služebním poměru. Jak správně uvedl krajský soud, toto řízení je ovládáno zásadou materiální pravdy, čemuž odpovídá zásada vyšetřovací, podle níž je za objasnění skutkového stavu odpovědný správní orgán. Služební funkcionář je povinen v řízení zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu nezbytném pro rozhodnutí. Za tím účelem je povinen opatřit si potřebné podklady pro rozhodnutí (§ 180 odst. 1 zákona

pokračování

o služebním poměru). Je tedy na rozhodujícím služebním funkcionáři, aby zjistil skutkový stav, o němž nejsou důvodné pochybnosti, účastník řízení pak má procesní práva a povinnosti v rozsahu dle § 174 téhož zákona. Bylo tedy především povinností stěžovatele, respektive služebního funkcionáře, aby zkoumal, zda služební poměr skončil v důsledku služebního úrazu, a byla tak splněna podmínka pro poskytnutí náhrady za ztrátu na služebním příjmu po skončení neschopnosti ke službě, a aby za tím účelem opatřil potřebné podklady pro rozhodnutí. V zájmu žalobce coby účastníka řízení samozřejmě bylo tvrdit a případně též doložit skutečnosti, které svědčily v jeho prospěch. Není ale správný názor stěžovatele, že žalobce tížilo ve správním řízení důkazní břemeno. Důkazy znaleckými posudky předložené žalobcem v soudním řízení tudíž krajský soud nemohl odmítnout s odůvodněním, že jimi žalobce nemůže napravovat neunesení důkazního břemene ve správním řízení.

[33] Krajský soud mohl k objasnění skutkového stavu podle § 77 s. ř. s. doplnit důkazy za účelem posouzení důvodnosti podané žaloby z hlediska uplatněných žalobních námitek. Žalobce v žalobě zpochybňoval správnost zjištěného skutkového stavu služebními orgány namítaje, že příčinou pozbytí zdravotní způsobilosti nebylo rozvinutí chronických degenerativních změn, ale služební úraz, a k prokázání svých tvrzení navrhl provést důkaz posudky doc. Hrnčíře a doc. Filipa, které předložil. Provedené dokazování tedy směřovalo k osvědčení skutkového stavu ke dni rozhodování správního orgánu a nevybočilo z rámce přezkumu vymezeného žalobními body.

[34] Nejvyšší správní soud se konečně také zabýval námitkami, kterými stěžovatel zpochybňuje hodnocení posudků doc. Hrnčíře a doc. Filipa ze strany krajského soudu a související závěr krajského soudu o nesprávně zjištěném skutkovém stavu služebními orgány. Tyto kasační námitky jsou důvodné.

[35] V obecné rovině nelze krajskému soudu vytýkat, že vyšel ze znaleckých posudků předložených žalobcem v soudním řízení dle § 127a o. s. ř., které se vyjadřovaly též k předchozím znaleckým posudkům.

[36] Jak plyne z ustálené judikatury správních soudů, znalecký posudek soud v rámci přezkumu správního rozhodnutí hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad vyplývajících z § 77 odst. 2 s. ř. s. Jenom znalecký posudek, který splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, však může být rozhodujícím důkazem pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí, zejména jedná-li se o důkaz v řízení stěžejní (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003-54, č. 511/2005 Sb. NSS, ze dne 26. 4. 2017, č. j. 8 As 92/2016-35, či ze dne 4. 4. 2019, č. j. 1 As 346/2018-33). Při hodnocení důkazu znaleckým posudkem musí soud zejména posoudit, zda jsou jeho závěry náležitě a logicky odůvodněny, zda jsou podloženy obsahem nálezu, zda znalec přihlédl ke všem skutečnostem, s nimiž bylo třeba se vypořádat, zda závěry posudku nejsou v rozporu s výsledky ostatních důkazů a zda nejsou dány žádné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost závěrů posudku mohla být zpochybněna (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2008, č. j. 3 Ads 20/2008-141, ze dne 1. 12. 2012, č. j. 3 As 22/2011-66, nebo ze dne 4. 4. 2019, č. j. 1 As 346/2018-33). Aby soud mohl znalecký posudek odpovědně hodnotit, nesmí se znalec omezit ve svém posudku na podání

odborného závěru, nýbrž z jeho posudku musí mít soud možnost seznat, z kterých zjištění v posudku znalec vychází, jakou cestou k těmto zjištěním dospěl a na základě jakých úvah došel ke svému závěru (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 10. 2009, sp. zn. 22 Cdo 1810/2009). Hodnotit je třeba i celý proces utváření znaleckého důkazu, včetně přípravy znaleckého zkoumání, opatřování podkladů pro znalce, průběhu znaleckého zkoumání, věrohodnosti teoretických východisek, jimiž znalec odůvodňuje svoje závěry, či způsob vyvozování závěrů znalce (srov. Nález Ústavního soudu ze dne 30. 4. 2007, sp. zn. III. ÚS 299/06).

[37] Stěžovatel již v řízení před krajským soudem stejně jako v kasační stížnosti namítal, že z posudků předložených žalobcem není zřejmé, zda zohledňují veškerou zdravotní dokumentaci žalobce, zejména zda znalci měli k dispozici úplnou dokumentaci k vývoji páteřních obtíží od roku 1992 a zohlednili dlouhodobé degenerativní změny, které byly dle stěžovatele a posudků, z nichž vycházel, rozhodující příčinou zdravotní nezpůsobilosti žalobce. V řízení před krajským soudem stěžovatel rovněž namítl, že žalobcem předložené posudky jsou nepodložené a trval na tom, že stav žalobce po úrazu neodpovídal akutnímu výhřezu meziobratlové ploténky, jak uváděly znalecké posudky MUDr. Šňupárka a IPVZ. Stěžovatel v kasační stížnosti poukázal na odlišné odborné názory posudků vyhotovených z podnětu služebních orgánů a na žádost žalobce. Má za to, že posudky MUDr. Šňupárka a IPVZ, z nichž vyšel, byly náležitě odůvodněny, pouze nemohly reagovat na závěry posudků předložených v soudním řízení. Doc. Hrnčíř se s protichůdnými odbornými názory vypořádal pouze subjektivním pohledem, o jehož správnosti jsou v dané situaci pochybnosti. Námitky stěžovatele tedy směřují proti úplnosti a přesvědčivosti posudku.

[38] Dle Nejvyššího správního soudu posudek doc. Hrnčíře, který vyhodnotil krajský soud jako stěžejní, výše uvedené požadavky přesvědčivosti a úplnosti nesplňuje. V situaci, kdy proti sobě stály závěry několika předchozích znaleckých posudků, bylo nezbytné, aby se nový (revizní) znalecký posudek náležitě vypořádal s rozpory v předchozích posudcích, a skutečnostmi, na něž poukázal stěžovatel v napadeném rozhodnutí, respektive konkrétními důvody, proč hodnotil posudky MUDr. Sedláčka a LF UP jako neúplné a nepřesvědčivé, a naopak vyšel z posudků MUDr. Šňupárka a IPVZ. Zejména tak bylo nezbytné, aby se znalecký posudek na základě úplné zdravotní dokumentace podrobně zabýval i vývojem páteřních obtíží žalobce a průběhem konkrétního degenerativního onemocnění, včetně jeho projevů, na které poukazoval stěžovatel (např. propagace bolesti do dolních končetin, těžká lumbalgie), zhodnotil dynamiku progresu degenerativních změn a v návaznosti na to se podrobně vypořádal s tím, zda, případně nakolik a s jakou mírou pravděpodobnosti degenerativní onemocnění mohlo, či naopak nemohlo zdravotní způsobilost žalobce ovlivnit. Za dostatečné nelze považovat konstatování, že páteřní potíže žalobce nebyly příliš závažné a nevyžadovaly žalobce z práce u Policie České republiky. Bylo třeba, aby znalecký posudek vysvětlil, zda změny zjištěné na vyšetření magnetickou rezonancí v březnu 2011 mohly být způsobeny (pouze) chronickým onemocněním přítomným před úrazem (včetně vyjádření, zda mohlo dojít od roku 2007 k asymptomatickému rozvoji degenerativního onemocnění), respektive na základě jakých zjištění o zdravotním stavu s odkazem na konkrétní lékařské zprávy tomu tak (pravděpodobně) být nemohlo. Zároveň bylo třeba podrobně odůvodnit dopady služebního úrazu žalobce na základě konkrétních lékařských nálezů.

pokračování

[39] Za situace, kdy se podstatně lišil odborný náhled jednotlivých znalců a znaleckých ústavů na možnost výhřezu meziobratlové ploténky při služebním úrazu, s ohledem na mechanismus úrazu, rentgenologický nález bezprostředně po úrazu, jakož i klinické projevy, které by akutní výhřez ploténky při úrazu provázely, bylo nutné, aby znalec jasně uvedl, z čeho čerpal konkrétní odborné poznatky ohledně možných příčin a projevů (akutního) výhřezu meziobratlové ploténky. To však znalecký posudek doc. Hrnčíře neobsahuje. Za dané situace nebylo možné se spokojit s pouhým nepodloženým konstatováním, že obtíže způsobené výhřezem meziobratlové ploténky mohou být různě výrazné, mohou se v průběhu času měnit a s časovým odstupem cca 3 měsíců po úrazu byl prokázán výhřez meziobratlové ploténky na magnetické rezonanci. Za dostatečné odůvodnění nelze považovat ani prosté konstatování (shodné v obou žalobcem předložených posudcích), že při uklouznutí může při trhavých pohybech trupu spojených se snahou o udržení stability či při ohybech trupu souvisejících s neudržením stability a pádem vlivem přenosu sil na jednotlivé části páteře snadno dojít k výhřezu meziobratlové ploténky postižené degenerativními změnami, lze se často setkat s výhřezy plotének, které nejsou provázeny poškozením kostní části obratlů, a že v posudkové praxi se zpravidla považuje za příčinu nově zjištěného výhřezu meziobratlové ploténky poslední událost, která mohla být jeho příčinou. Jak bylo výše uvedeno, bylo třeba, aby znalecký posudek v návaznosti na podložená odborná východiska, též s ohledem na nález z rentgenového vyšetření a jednotlivé klinické projevy popsané ve zprávách odborných lékařů bezprostředně po úrazu i v první polovině roku 2011, posoudil konkrétní následky služebního úrazu, jeho vliv na poškození páteře a zdravotní způsobilost žalobce. To však znalecký posudek doc. Hrnčíře postrádá. Doc. Hrnčíř ani neozřejmil, na základě jakých konkrétních lékařských nálezů a z nich plynoucích zjištění vyhodnotil, že zhoršení bederních potíží – objevení se pravostranné kořenové symptomatologie S1 – lze vysvětlit jedine výhřezem meziobratlové ploténky L5/S1, a to při zohlednění předchozích projevů páteřního onemocnění a vyhodnocení projevů po úrazu zachycených ve zdravotní dokumentaci (MUDr. Šňupárek a stěžovatel uváděli, že propagaci bolesti do pravé dolní končetiny po úrazu udával žalobce až v červenci 2011, v předchozích odborných nálezech nebyla popsána; dřívější zmínka byla pouze ve zprávě praktické lékařky ze dne 27. 12. 2010, kterou MUDr. Šňupárek hodnotil pro jiné nesrovnalosti jako nevěrohodnou). Podrobné a podložené odůvodnění založené na hodnocení konkrétních objektivních nálezů odborných lékařů bylo nezbytné, jestliže dle znalců, z jejichž posudků vyšel stěžovatel, naopak lékařské nálezy o akutním výhřezu meziobratlové ploténky při služebním úrazu nesvědčily.

[40] Znalec měl zhodnotit konkrétní změny zdravotního stavu zaznamenané při jednotlivých lékařských vyšetřeních po úrazu z toho pohledu, zda korespondují se závěrem o akutním výhřezu meziobratlové ploténky vyvolaném služebním úrazem, a objasnit, proč naopak nesvědčí o tom, že by se jednalo o progresi degenerativního onemocnění (popř. uspíšeného úrazem, či zhoršení chronických klinických obtíží či jejich recidivu vyvolanou úrazem, jak uvádí posudek IPVZ a MUDr. Šňupárka). Jak namítal stěžovatel již v řízení před krajským soudem, ze znaleckého posudku doc. Hrnčíře není ani zřejmé, jakou zdravotní dokumentaci měl znalec k dispozici, zejména zda měl k dispozici lékařské zprávy dokumentující vývoj postižení páteře od roku 1992 (je uvedena jen informace o tom, že dokumentace čítala několik set stran s hmotností přes 1 kg).

[41] Výše uvedeným požadavkům nedostojí ani posudek doc. Filipa, který však krajský soud nehodnotil jako stěžejní. Předně sám znalec v posudku uvádí, že vycházel z dokumentace od roku 2007 do roku 2019. Není tedy patrné, zda měl k dispozici kompletní zdravotní dokumentaci, včetně lékařských zpráv z předchozího období, případně z jakého důvodu nebyla pro posouzení možného vlivu degenerativního onemocnění na zdravotní způsobilost významná. Jak přitom i v řízení před krajským soudem opakovaně namítl stěžovatel, ani z posudků, které předkládal žalobce ve správním řízení, nebylo patrné, zda byly vypracovány na základě kompletní zdravotní dokumentace, tedy včetně zpráv dokumentujících vývoj onemocnění od roku 1992, zatímco posudky vyhotovené z podnětu správních orgánů, které měly tuto dokumentaci k dispozici a zohlednily ji, dospívaly k odlišnému závěru ohledně hlavní příčiny zdravotní nezpůsobilosti žalobce. Za dostatečné nelze považovat strohé konstatování, že progresi od roku 2007 nelze vyloučit ani prokázat. Ani konstatování znalce o tom, že se akutní výhřez ploténky projeví krutou bolestí v zádech asi ve 2 až 5 % případů, zatímco u 90 až 95 % pacientů zhoršující se bolesti vznikají nejprve v bederní krajině s následným vyzařováním zpravidla do jedné dolní končetiny v hodinách i dnech, přičemž při adekvátní analgetizaci nemusí být postižený upoután na lůžko, nebylo nad rámec strohé zmínky o vlastní praxi ničím podloženo. Pokud jde o hodnocení konkrétních projevů po úrazu, znalec se omezil na konstatování, že od úrazu se k předchozím potížím přidaly potíže typické pro výhřez ploténky, které ovšem s odkazem na konkrétní nálezy nespecifikoval.

[42] Nejvyšší správní soud tedy souhlasí se stěžovatelem, že z posudků předložených žalobcem není zřejmé, zda znalci hodnotili vývoj degenerativního páteřního onemocnění žalobce, které považovaly posudky IPVZ a MUDr. Šňupárka za rozhodující příčinu zdravotní nezpůsobilosti, na základě kompletní zdravotní dokumentace od roku 1992. Rovněž se znalci přesvědčivě nevypořádali s rozpory mezi jednotlivými posudky, svůj odborný názor na vznik výhřezu meziobratlové ploténky a jeho projevy nepodložili a neuvedli, z čeho konkrétně čerpali poznatky lékařské vědy, což bylo zejména vzhledem k rozporům v názoru jednotlivých znalců nezbytné. Posouzení příčinné souvislosti mezi služebním úrazem a výhřezem meziobratlové ploténky, respektive zdravotní nezpůsobilostí žalobce, tak v žalobcem předložených posudcích nelze považovat za úplné a přesvědčivé. Nelze tudíž konstatovat, že by z nich nepochybně vyplýval vyslovený závěr o příčinné souvislosti.

[43] Nejvyšší správní soud souhlasí se stěžovatelem, že za situace, kdy se těžiště dokazování přesunulo vzhledem k žalobcem předloženým znaleckým posudkům před krajský soud, bylo třeba, aby se krajský soud náležitě vypořádal se znaleckými posudky, na nichž bylo založeno napadené rozhodnutí. Lze proto vytknout krajskému soudu, že tyto posudky sám nehodnotil z výše uvedených hledisek a omezil se pouze na rekapitulaci výhrad vůči závěrům posudků IPVZ a MUDr. Šňupárka v posudku doc. Hrnčíře, který však nebyl dostatečně přesvědčivý.

[44] Vzhledem k tomu, že krajský soud své závěry založil na neúplném a nepřesvědčivém posouzení zdravotního stavu žalobce, došlo v řízení před krajským soudem k jiné vadě řízení podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne

pokračování

25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003-54, č. 511/2005 Sb. NSS). Nejvyšší správní soud tedy rozsudek krajského soudu z tohoto důvodu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[45] Nejvyšší správní soud dodává, že výše uvedené nutně neznamená, že je nezbytné přistoupit k zadání revizního znaleckého posudku. Nelze vyloučit, že nedostatky posudku doc. Hrnčíře předloženého stěžovatelem dle § 127a o. s. ř., který považoval krajský soud za stěžejní, mohou být odstraněny výsledkem tohoto znalce. Rozpory v posudcích případně mohou být řešeny i výsledky dalších znalců, jejich konfrontace však není nezbytná, pokud by byl posudek, který vypořádává závěry předchozích posudků, přesvědčivý. Pokud by výsledek znalce nevedl k odstranění nedostatků, bylo by třeba přistoupit k reviznímu znaleckému posouzení a dát závěry jednotlivých posudků přezkoumat jiným znalcem, případně vědeckým ústavem či jinou institucí (§ 127 odst. 2 a 3 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.).

IV. Závěr a náklady řízení

[46] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené shledal kasační stížnost důvodnou, a proto napadený rozsudek v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. ve výrocích II a III zrušil a věc v tomto rozsahu vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. V dalším řízení bude na krajském soudu, aby se pokusil odstranit vytýkané nedostatky znaleckých posudků předložených žalobcem tak, aby splňovaly požadavky úplnosti a přesvědčivosti, a nepodaří-li se nedostatky odstranit, přistoupí k zadání revizního znaleckého posudku. Právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozsudku je krajský soud vázán (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). Dle § 110 odst. 3 s. ř. s. rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí též o nákladech kasačního řízení.

Poučení : Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 26. dubna 2024

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu